

Overzicht toegekende initiatieven beleavingsgebieden gunningsregeling grote projecten Veluwe op 1.

1. Veluwezoom vol verhalen

De Veluwezoomgemeenten Arnhem, Brummen, Renkum, Rheden, Rozendaal en Wageningen plaatsten eerder beleavingsobjecten passend in het verhaal van de Veluwezoom; het verhaal van landhuizen en kastelen. In vervolg daarop willen deze gemeenten starten met het plaatsen van vijf kijkers in dezelfde stijl als de beleavingsobjecten. Daarmee brengen zij de aantrekkingskracht van het gebied, vroeger en nu, nog meer in beeld. De Veluwezoom heeft veel cultureel erfgoed te bieden.



De kijkers moeten de beleving van het gebied voor bezoekers versterken en de betrokkenheid van de inwoners van de Veluwezoom bij de plek waar ze wonen vergroten. Dit past in het bestemmingsmanagement en ontlast de kwetsbare natuurgebieden op de Veluwe.

2. Gemaal Terwolde als icoon in de IJsselvallei

Doel van dit projectplan is het ontwikkelen van een samenhangend, aansprekend beleavingsconcept over het gemaal en het achterliggende gebied met een vruchtbare en duurzame relatie tussen water, landschap en mens. Hierbij vat men de beleving op als 'onderdompeling': de combinatie van zintuiglijke, fysieke, emotionele en mentale beleving.

Deze onderdompeling leidt tot langdurige doorwerking bij de bezoeker en versterkt zijn relatie met het gebied, de lokale gemeenschap. Ook vertaalt men grote mondiale ontwikkelingen naar lokale thema's op het snijvlak van klimaat, technologie en demografie. Zo worden verleden, nu en toekomst verbonden. Ook door de combinatie van elektrisch en stoomgemaal.

Daarnaast wordt hier zichtbaar wat het nieuwe adagium om water- en bodem meer sturend te laten zijn in kan houden. Daarmee kan het nationaal en internationaal een voorbeeld en inspirator zijn.



Waterschap Vallei en Veluwe (mede namens gemeente Voorst) is initiatiefnemer en er is samenwerking met het Routebureau Veluwe, Stichting Landschapsbeheer Gelderland (o.a. Klompenpaden) en IESSEL Cider.

Concreet gaat het om het ontwikkeling van een samenhangend

beleavingsconcept: een ontwerp en de uitwerking van de ruimtelijke verhalen bij het gemaal.

Verhalen worden verbeeld en tastbaar gemaakt, bijvoorbeeld met een kaart van het watersysteem, manieren om het (wisselende) waterpeil af te kunnen lezen, verbeeldingen van de ontwikkeling van het landschap of poëzie over water, landschap en mens.

3. Stille verleiding van spreiding

Digitale beschikbaarheid van routes en informatievoorziening is een belangrijk onderdeel in bestemmingsmanagement. Met de beschikbaarheid en het *real time* kunnen aanbieden van thematische routes, belangrijke locaties en route-alternatieven kan de drukte en aantrekkelijkheid van bezoek aan locaties binnen en tussen belevingsgebieden worden gestuurd. Het is nodig hiervoor de digitale infrastructuur op orde te brengen. Dit kan door de stevige basis die er is verder door te ontwikkelen.

Routebureau Veluwe wil een extra stap zetten door middel van *real time* informatievoorziening met gebruik van alles wat ze al in ontwikkeling of ontwikkeld hebben. Het komt erop neer dat aan de bezoeker op locatie, bijvoorbeeld op een ontvangstlocatie of bij een fietsknooppunt, gericht informatie gegeven wordt. Informatie die de bezoeker nodig heeft én informatie die sturend is richting bezoeker. Een product waar de taken van VisitVeluwe en Routebureau Veluwe samensmelten voor de gebruikers in het gebied. Er wordt samengewerkt met Visit Veluwe en gastheerschappen.



Concreet houdt dit project in:

- Ontwerp van project en Web-App;
- Dataverzamelingen in kaart brengen en verbeteren;
- Gekoppelde systemen sterker positioneren;
- Daadwerkelijke uitvoering van de 'Web-App';
- Fysieke informatiemiddelen toepassen voor bereik onder gebruikers;

4. Beleef de Smakelijke Zuid-Veluwe

Dit project heeft tot doel de *storytelling* vorm te geven over de geschiedenis van de voedselcultuur van het unieke bioculturele landschap van de Zuid-Veluwe. Dit gaat vooral over de manieren waarop ecologische boeren en chefs een bijdrage leveren aan een gastronomische cultuur die is geworteld in de biodiversiteit en het landschap van het gebied. Dit versterkt de relatie tussen bezoeker en de streek. Dit programma versterkt het huidige aanbod omdat activiteiten op deze plekken ontsloten worden in een samenhangen met het verhaal over de Smakelijke Veluwe.

Denk daarbij aan eten uit het bos, workshops wildplukken, wandelen door het voedselbos met aansluitend voedselbossoep. Of culinaire fietstochten langs raatakkers, grafheuvels, boerderijen en akkers met gastronomische stops. Maar ook podcasts over de cultuurhistorie en gastronomie van het gebied en aansluiting bij de eerste editie van het festival 'Dieper Wortelen'.

Het project wordt geïnitieerd door Stichting Living Cultures.

5. Papier en Karton Museum Eerbeek



Eerbeek is het centrum van het Veluwse belevingsgebied Industriële Veluwe, maar mist een *reason to visit*. Eerbeek ontwikkelt een Papier Museum (PAK) en wil dit combineren met een nieuwe locatie voor de bibliotheek samen met de sociale welzijnsorganisatie en een Steun- en Informatiepunt voor gemeentelijke dienstverlening. Bedrijven gekoppeld aan de papierindustrie en andere ondernemers hebben in het PAK een representatieve ontmoetingsplek. Het wordt een aantrekkelijk ontmoetingspunt voor de bewoners en gasten, midden in de Toeristische Ontvangstlocatie bij het station (TOP).

Het narratief van de Industriële Veluwe wordt op deze plek in beleving benadrukt in samenhang met de belevingsgebieden Veluwezoom en IJsselvallei.

Concreet wordt de subsidie besteed aan de inhuur van een (tijdelijke) projectmanager voor planontwikkeling en uitvoering van de projecten PAK en TOP (ontvangstlocatie).

De gemeente Brummen is aanvrager en draagt een groot deel van de kosten.

6. Royale fietsroutes

Visit Veluwe wil het thema van icoonjaar Koninklijke Veluwe levendig houden voor de bezoeker en realiseert daarom:

- minimaal twee herontwikkelde fietsroutes met toegevoegde belevingen. Bijv. met beeld, video, verwijzingen etc. maar bijvoorbeeld ook schuiffoto's waarin door middel van een 'schuif' oude afbeeldingen en nieuwe foto's met elkaar vergeleken kunnen worden.
- Veluwe route app met daarin de routes en werkende tweetalige route begeleiding.
- Routeborden (informatiepanelen) in Fietsnetwerk Veluwe.
- Communicatiecampagne rondom vernieuwde fietsroutes.



7. Herbestemming van het Witte Missionarissenhuis Oud Vrijland in Arnhem-Noord

Rijksvastgoedbedrijf wil met verschillende stakeholders Oud Vrijland herbestemmen tot ontvangstlocatie, met als doel om dit concept te gebruiken voor planontwikkeling en fondsenwerving. De focus ligt op de volgende concrete projecten:

- Ontwikkeling van een nieuw museaal concept dat het militaire verleden van het gebied op innovatieve wijze presenteert.
- Een landmark; een creatie van een iconisch kunstwerk of militair herkenningspunt dat het gebied als toegangspoort naar de Veluwe en het militaire heden en verleden markeert.
- Een bezoekers- en innovatiecentrum: Een centrum waar militairen en veteranen, burgers en ondernemers samenkomen, gericht op zowel historische als ecologische educatie.



8. Ontdekkingstochten in GEUS

In het plangebied GEUS wil men de komende jaren meerdere nieuwe beleavingsroutes ontwikkelen voor fietsen en wandelen. Dit project richt zich op de ontwikkeling van de eerste nieuwe beleavingsroute voor fietsen.

Eén fietsroute binnen de zogenaamde 'agrarische enclave' met participatie van alle belanghebbenden (ondernemers, bevolking uit de enclave, gemeenten). Digitale inhoudelijke componenten die gekoppeld kunnen worden aan de systemen van het Routebureau, zodat de routes integraal kunnen worden verrijkt met de opgeleverde informatie. De fietsroute is een vorm van buitenexpositie en zal worden verbonden met binnenlocaties zoals Schaapskooi Ermelo, Museum Elspeet, Kasteel Staverden en Museum Het Pakhuis.



Het verhaal van de plek vertellen in relatie tot de Veluwe eromheen. Zo ontstaat beleving en wordt het GEUS-gebied logisch gekoppeld aan het belevingsconcept van het al ontwikkelde Veluws Verleden en de ontwikkeling van het ABC. Door de verhalen beter beleefbaar te maken en Veluws Verleden daarin als kapstok te gebruiken creëren we meer bekendheid vóór GEUS en houdt men samenhang met bestaande concepten en ontwikkelingen. Dat versterkt ook het gevoel van trots bij

inwoners: trots op de woonplaats en het gebied. Het trekt recreanten aan en helpt bij seizoensverlenging.

Museum het Pakhuis is initiatiefnemer.

9. Kunstbeleving Otterlo

Otterlo is aangemerkt als één van de Veluwe Ontvangstlocaties. Het dorp valt binnen het belevingsgebied Pure Veluwe, waar kunst en natuur centraal staan. De gemeente Ede heeft samen met het toeristisch platform Gastvrij Otterlo en andere stakeholders een toeristisch profiel voor Otterlo opgesteld, dat naadloos aansluit bij de Pure Veluwe: Opladen door Kunst & Natuur. Met de merkwaarden Veluwe, Kunst en Gastvrijheid.



Met dit project wil men kunstbeleving toevoegen in het straatbeeld, bijvoorbeeld bij de entree van het dorp. Dit gebeurt binnen de herinrichting van de entree van Otterlo. is het doel om mensen op een gastvrije manier te ontvangen in Otterlo. Via de weg en ook vanaf de bushaltes langs de N310 en N304. We begeleiden bezoekers naar het dorp via een veilige en kwalitatieve beleefbare route (Veluwe ervaring). Daarbij worden ook de bijbehorende faciliteiten zoals P+R en fiets-parkeren verbeterd. Er wordt natuur- en kunstbeleving toegevoegd langs de (fiets- en wandel-)route vanaf deze entree tot aan het dorpscentrum - en verder tot aan de ingang van het Nationale Park de Hoge Veluwe (de zogenaamde 'groene loper').

Partijen die samenwerken in dit project en/of betrokken zijn: gemeente Ede, Toeristisch Platform Gastvrij Otterlo (recreatiesector), Kröller-Müller Museum, Ede Marketing, Belangenclubs zoals dorpsraad Otterlo's Belang, Natuurlijk Otterlo, etc.

10. 3^{de} waterverhaal van Nederland: de IJssel en haar onstuimigheden

Nederland kent al twee grote 'waterverhalen': dat van de Nederlandse bedwijing van de zee (met iconische werken als de Deltawerken en de Afsluitdijk) en dat rondom de getijden van de Waddenzee en -eilanden, inmiddels UNESCO Werelderfgoed. Met tal van partijen wordt het rivierenverhaal van Nederland – het 3de waterverhaal – levend en toegankelijk gemaakt voor iedereen. Zo ook de IJsselvallei.



Binnen het project wil het Routebureau Veluwe de volgende zaken ontwikkelen:

- Onstuimige IJssel - Fietsnetwerk (thematisering over de grote ingrepen);
- Dierense IJssel in het Rivierklimaatpark - Wandelnetwerk (wandelroutes incl. voorzieningen);
- Gemaal x Gemaal - Fietsnetwerk (thematisering over de veiligheid).

Voor de uitvoering van dit plan worden verschillende partijen uit het gebied gekoppeld: gemeenten, VisitVeluwe (samenwerkingspartner), gastheerschappen, programma Masterplan IJsselvallei en gebiedseigenaren. Het project richt zich op bestemmingsmanagement om zo het Veluwemassief te ontlasten.

11. Rondje van de molen

Een nieuw belevingsconcept met fietsroutes op de Noord-Veluwe, met de ontsluiting van streekmusea in de Noord-Veluwe. Dit project is een samenwerking van gastheerschappen Bezoek Elburg, gemeente Oldebroek, Visit Hattem, Stichting Promotie gemeente Epe & VVV Epe, Visit Heerde en gemeente Voorst/Bezoek Voorst, Routebureau Veluwe en musea (Boerderijmuseum de Bovenstreek in Oldebroek, Veluws Museum Hagedoorn Plaatse in Epe, Zuivelmuseum in Wapenveld, Nederlands Bakkerijmuseum Hattem en diverse molen op de Noord-Veluwe). De samenwerking heeft als doel de regionale identiteit te versterken en sluit aan bij de ontwikkeling van het belevingsgebied de Ambachtelijke Veluwe. Men wil de bezoeker te stimuleren om in de streekmusea de verhalen en het cultureel erfgoed verder te ontdekken, waarbij die bezoeker zowel fysiek als digitaal bij de hand wordt genomen en geleid langs de rijke geschiedenis en cultuur van de regio.



12. Waterrijk Cannenburch - welkom op de waterrijke Veluwe



Het project 'Welkom op de waterrijke Veluwe' past in belevingsgebied Veluwse natuurgeheimen en vertelt over het sprengenbekenstelsel. Ook sluit het aan bij belevingsgebied Ambachtelijke Veluwe in verband met de relatie tussen sprengenbeken en watermolens. Het stimuleert om andere waterrijke locaties binnen gemeente Epe te bezoeken en aandacht te geven aan de actuele waterproblematiek.

Het is het verhaal van de bewoners en de 'gewone' (arbeidersklasse) mensen die op het landgoed werkzaam waren door een fysiek informatiepaneel (persoon als belevingsobject) en personages die tot leven komen via beeld op telefoon en vertellen hun werk en leven.

Het project sluit mooi aan bij de ontwikkeling van de TOP Vaassen, naast het kasteel.